

налізм системи відбору майбутніх правоохоронців.

У навчальні плани вищих начальних закладів необхідно включити дисципліну «Партнерство правоохоронних органів та суспільства», яка вже пройшла апробацію на курсах первинної професійної підготовки (спеціалізації) працівників підрозділів патрульної служби. Під час вивчення даної дисципліни курсанти повинні набути навичок позитивної взаємодії та співпраці з громадськістю. Навчальним закладам потрібно також організовувати спільні з громадськими активістами тематичні круглі столи, семінари, тренінги, конференції. На базі закладів відомчої освіти можливе проведення навчальних семінарів для громадських активістів, які беруть активну участь у правоохоронній діяльності.

Таким чином, вдосконалення взаємодії органів Національної поліції із громадянським суспільством є одним з пріоритетних напрямків реформування правоохоронної системи. Доцільним є формування системи партнерських відносин з громадськістю ще під час здобуття майбутніми правоохоронцями освіти у спеціальних навчальних закладах.

1. Концепція партнерських відносин правоохоронних органів і суспільства // Відкритість правоохоронної системи. – 2015. – 12 лютого.

Хашев Вадим Георгійович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права
та кримінології Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ НЕЗАКОННИМ РІШЕННЯМ, ДІЄЮ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЮ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО: ОКРЕМІ ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ

Формування правової держави в Україні є складним та багатоплановим процесом, що передбачає формування структур влади, які здатні забезпечити дотримання законності та прав громадян. Тому основною метою прийняття Закону України «Про національну поліцію» було проголошено створення Національної поліції в Україні – органу виконавчої влади, який служитиме суспільству і призначений для охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного порядку та громадської безпеки.

Одним із напрямів цього процесу є нормативне забезпечення реалізації захисту прав громадян, гарантованих Конституцією України, шляхом відновлення справедливості стосовно громадянина та відшкодування йому заподіяної шкоди незаконними діями працівників поліції, оскільки невиконання

державою обов'язків по відшкодуванню шкоди перед громадянином спричиняє кризу довіри до влади і держави в цілому та прагнення громадян до неправового задоволення приватних інтересів.

Отже, цілком правильною, такою що відповідає ст. 56 Конституції України та Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду», слід вважати позицію законодавця, який у ч. 3 ст. 19 Закону України «Про національну поліцію» зазначив: «Держава відповідно до закону відшкодовує шкоду, завдану фізичній або юридичній особі рішеннями, дією чи бездіяльністю органу або підрозділу поліції, поліцейським під час здійснення ними своїх повноважень».

Але, на нашу думку, це положення не є повним, оскільки у недобросовісного працівника поліції може скластися уявлення, що відшкодування можливої, заподіяної його протиправним діянням, шкоди відбудеться за рахунок коштів державного бюджету і ніяким чином не стосуватиметься його конкретно. Звичайно, що шкода, заподіяна фізичній або юридичній особі, має бути відшкодована державою в першу чергу, але це має слугувати підставою для виникнення у працівника поліції регресного зобов'язання перед останньою.

Змістом регресного зобов'язання є стягнення сплаченого. Оскільки в цьому випадку держава виступає у якості кредитора (регредієнта), а поліцейський, який заподіяв шкоду фізичній або юридичній особі – боржника (регресанта), то регредієнту належатиме право на одержання відшкодування, а регресант буде зобов'язаний вчинити дії по відшкодуванню сплаченого. Причому розмір регресної вимоги не може бути більше суми відшкодування, фактично сплаченого потерпілій стороні в основному зобов'язанні [1].

Законодавчо врегулювати цей аспект можна з урахуванням проекту Закону про внесення змін та доповнень до Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянинові незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» (щодо підвищення майнової відповідальності суддів та працівників правоохоронних органів)» від 14 січня 2015 року № 1747, що внесено народним депутатом України Чижмарем Ю.В.

Відповідно до цього законопроекту пропонується доповнити вищевказаний Закон статтею 16 такого змісту:

«Кошти, виплачені за рішенням суду про стягнення коштів згідно з цим Законом, вважаються збитками державного бюджету. Посадова, службова особа державного органу, дії якої призвели до збитків державного бюджету, несе відповідальність згідно із Законом. За поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, органи прокуратури звертаються в інтересах держави до суду з позовами про відшкодування збитків, завданих державному бюджету. У разі встановлення в діях посадової, службової особи

державного органу складу злочину за обвинувальним вироком суду щодо неї, який набрав законної сили, державні органи в установленому законодавством порядку реалізують право зворотної вимоги (регресу) до такої особи щодо відшкодування збитків, завданих державному бюджету, у розмірі виплаченого відшкодування, якщо інше не встановлено законодавством».

Законопроект схвалено Комітетом Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя і Комітетом з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.

Ми підтримуємо думку авторів розглядуваного проекту Закону, що він захищатиме інтереси кожного громадянина України від безвідповідальності і злочинних дій окремих посадових чи службових осіб судової та правоохоронної системи, шляхом підвищення майнової відповідальності суддів та працівників правоохоронних органів.

Отже вважаємо, що ч. 3 ст. 19 Закону України «Про Національну поліцію» також можна доповнити положенням такого змісту: «У разі встановлення в діях поліцейського складу злочину за обвинувальним вироком суду щодо нього, який набрав законної сили, державні органи в установленому законодавством порядку реалізують право зворотної вимоги (регресу) до такої особи щодо відшкодування збитків, завданих державному бюджету, у розмірі виплаченого відшкодування, якщо інше не встановлено законодавством».

---

1. Березовський Р.С. Право зворотної вимоги (регресу) за цивільним законодавством України / Р.С. Березовський [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vuzlib.com/content/view/1435/126/>

Коваленко Наталія Володимирівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного
та митного права Університету
митної справи та фінансів

БЕЗСТРОКОВІСТЬ ПРИЗНАЧЕННЯ НА ПОСАДУ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Згідно із Законом України «Про національну поліцію» (ст. 58), призначення на посаду поліцейського здійснюється безстроково (до виходу на пенсію або у відставку), за умови успішного виконання службових обов'язків [1]. Доречним вбачається аналіз міжнародного досвіду з означеного питання та можливостей його впровадження в Україні.

Поліцейські органи у багатьох країнах Європи поклали Декларацію про поліцію в основу своїх професійних стандартів. Оскільки саме в Декларації зазначено, що для повного захисту прав людини та фундаментальних свобод